

Sandrandøje (*Hipparchia semele*) Takvingefamilien (Nymphalidae)

Kendetegn

Vingefanget er på 42-53 mm.

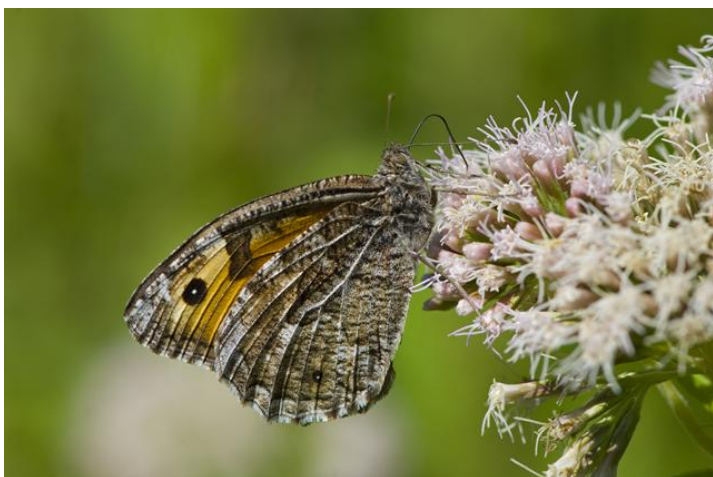
Vingeoversiden er brunlig og gullig (og i hunnens tilfælde også flødefarvet), og med hhv. to øjepletter på forvingen, og én på bagvingen. Bagvingens vingesøm er lettere takkede.

Forvingeundersiden er i hannens tilfælde gullig med to små øjepletter. Hunnen derimod, har sin forvingeunderside inddelt i to grundfarver, den inderste halvdel mod vingeroden er brun-gullig, den yderste er flødefarvet. Desuden med to store øjepletter. Begge køn har en gråmeleret vingekant og vingesøm på forvingeundersiden. Hele bagvingeundersiden består hos begge køn af sammenblandede grå, brune, hvide og mørke farver, hvilket tjener som en fremragende camouflage, da arten altid sidder med lukkede vinger.

Hannen og hunnen ligner hinanden meget, men hunnen er større med mere klart adskilte gule og brune partier og har som omtalt kraftigere øjepletter på oversiden.

Forveksling

Arten er vanskelig at forveksle med andre danske dagsommerfugle.

Sandrandøje (Biopix)

Sandrandøje – Larve (www.dansk-natur.dk)

Føde og levevis

Æggene lægges enkeltvis på forskellige græsser (f.eks. fåresvingel, hvene, hejre m.fl.). De er hvide og afrundede med mange længderibber. Den lille larve klækkes efter ca. 14 dage, og efter et par hudskifter overvintrer den. Om foråret begynder den igen at æde og er stor og klar til forpupning omkring slutningen af maj eller begyndelsen af juni. Forpupningen sker nedgravet i sand eller grus. Puppertiden varer ca. 1 måned. Flyvetiden kommer i gang i løbet af juli og den kan igennem august være den mest talrige dagsommerfugl på lokaliteter i nationalparken.

Sommerfuglen ynder at sidde ganske stille og sole sig på jorden med opklappede vinger, også i gråvejr. Ved hjælp af sin grå (brune)-hvide bagvingeunderside er den derved effektivt camoufleret. Hannerne er stærkt territoriale, og fra deres solningspladser "angriber" de alt hvad der flyver forbi. Men dukker en uparret hun op på en hans tilholdssted, indleder hannen et parringsspil, og senere selve parringen. Arten søger til en del forskellige blomster, men foretrækker tilsyneladende lyngplanter, hvis disse er tilstede på lokaliteterne (hvad de ofte er). Den har en lynhurtig og urolig flugt, og kan derfor være svær at følge.

Nationalpark Thy

Arten er almindelig i Danmark, og er karakteristisk og udbredt overalt Nationalpark Thy.

Det er en udpræget kystart, der typisk ses ude i de grå klitter, men man kan også finde den på overdrev, tørre bakker og solbeskinnede steder i klitplantagerne.

Der findes 11 sommerfuglearter i Nationalpark Thy, som er sjældne og truede (rødlistede).

Heriblandt ensianblåfugl (*Maculinia alcon*) og gråbåndet bredpande (*Erynnis tages*). Begge arter bør indberettes til nationalparkens sekretariat, hvis du møder dem på din færd.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Sandrandøje kan findes overalt i det åbne kliterræn.

Sandrandøje og mennesket

Det er en af de sommerfugle, der i områder hvor den er talrig, ofte bemærkes af strandgæster. Når man går hen over en sandrandøje-lokalitet flyver sommerfuglen ofte op, men kan derpå vælge at sætte sig på den person (gerne på en blå farve), der har skræmt den op.

De stiger op, planetens sommerfugle
som farvestøv fra jordens varme krop,
zinner, okker, guld og fosforgule,
en sværm af kemisk grundstof løftet op.

Er dette vingeflimmer kun en stime
af lyspartikler i et indbildt syn?
Er det min barndoms drømte sommertime
splintret som i tidsforskudte lyn?

Så jeg kan svare døden, når den kommer:
jeg leger sandrandøje, tør jeg håbe,
at jeg er billedet på evig sommer?

Fra I og XIII vers af sonetkranen "Sommerfugledalen"
Inger Christensen 1991